

Перспективи розвитку козівництва

Ігор ПЧУГІН

Людмила ПОНЬКО

Анотація. *Козівництво – унікальна галузь тваринництва, яка дає різноманітну продукцію – пух, вовну (мохер), молоко, м'ясо, кисломолочні продукти, сири різних видів та шкури. Перспективи розвитку цієї галузі в країні є досить високими, адже зростає попит споживачів на козине молоко, сири та іншу продукцію.*

Чисельність поголів'я кіз в Україні на 01.01.23 р. в порівнянні з відповідним періодом 2013 року скоротилась з 664,8 до 41,7 тис. голів, виробництво пуху та козлятини зменшилось – на 93,7%. Сьогодні найбільше кіз є в Одеській обл. – 7,6, Київській обл. – 7,1, Львівській обл. – 3,8, Тернопільській обл. – 1,6 тисяч голів. Загалом в Україні в реєстрі – майже 43 тисячі кіз.

В Україні козине молоко використовують в основному у свіжому вигляді, також переробляють на кисломолочні продукти. Лише 26% молока йде на виробництво сирів різних сортів.

У господарствах України розводять тварин молочного та комбінованого напрямів продуктивності. Найбільшою популярністю у фермерів користуються зааненська, альпійська, тогенбурзька і англо-нубійська породи та їхні помісі з місцевими козами.

Ключові слова: *козівництво, поголів'я, молоко, м'ясо, сир.*

Сьогодні галузь козівництва в Україні знаходиться в стадії становлення. Тому розвиток галузі козівництва в Україні є досить перспективним [3-5]. Адже козівництво – це унікальна галузь тваринництва, яка дає різноманітну продукцію – пух, вовну (мохер), молоко, м'ясо, кисломолочні продукти, сири різних видів та шкури. З шкур кіз виготовляють шевро, хром, лайку, замшу. Шкури кіз є прекрасним матеріалом для взуття, з них виготовляють першокласні матеріали для галантерейної промисловості. Пух кіз використовують для виробництва високоякісних легких тканин, тонкого трикотажу, оксамиту, найкращих сортів фетру, хусток та килимів.

Мета роботи – проаналізувати стан і перспективи розвитку козівництва в Україні.

Для досліджень були використані аналітичний та статистичний методи.

Козівництво України сьогодні знаходиться в стадії становлення як повноцінної галузі сільськогосподарського виробництва. Перспективи розвитку цієї галузі в країні є досить високими. Зростає попит споживачів на козине молоко, сири та іншу продукцію [3].

Все більше людей цінують його смак і користь, що збільшує його рівень споживання. Крім того, козине молоко вважається «органічним» продуктом, а

тенденції розвитку виробництва органічної продукції щороку набуває все більшої актуальності.

В Україні козине молоко використовують в основному у свіжому вигляді, також переробляють на кисломолочні продукти. Лише 26 % молока йде на виробництво сирів різних сортів. У Європі на виробництво сирів використовують 74 % козиного молока, США – 41, в Африці – 35 і Азії – 29 %. Серед європейських країн найбільше козиного сиру виробляє Франція – 52 % [6].

Кози добре пристосовуються до будь-яких умов, вони стійкі проти корости, віспи, чуми, туберкульозу, не хворіють на мастит. Кози поїдають низькорослі трави завдяки рухливим тонким губам, перетравлюють корми з високим вмістом клітковини – до 64 %, вони споживають близько 470 видів рослин, навіть поїдають молоді гілки дерев. Вони мають міцні копита і швидко звикають до людини. Сучасні породи кіз добре пристосовуються до умов промислового виробництва, вони мають високу продуктивність та оплату витрат продукцією. Усі ці фактори сприяють успішному розведенню кіз у різних природно-кліматичних умовах [2].

За даними Єдиного державного реєстру тварин, в Україні чисельність поголів'я кіз на 01.01.23 р. в порівнянні з відповідним періодом 2013 року скоротилась з 664,8 до 41,7 тис. голів, виробництво пуху та козлятини зменшилось – на 93,7 %. Сьогодні найбільше кіз є в Одеській обл. – 7,6, Київській обл. – 7,1, Львівській обл. – 3,8, Тернопільській обл. – 1,6 тисяч голів. Загалом в Україні в реєстрі – майже 43 тисячі кіз [1].

Значної популярності набуває м'ясо кіз, про що свідчить щорічне підвищення його виробництва. М'ясо кіз одержують не лише від тварин м'ясних порід, а й від молочних. Воно має високу поживну цінність, є дієтичним і користується широким попитом.

У господарствах України розводять в основному тварин молочного та комбінованого напрямів продуктивності. Найбільшою популярністю у фермерів користуються зааненська, альпійська, тогенбурзька і англо-нубійська породи та їхні помісі з місцевими козами. Але така кількість порід для успішного розвитку молочного козівництва є недостатньою, потрібно мати більше районованих порід для чистопородного розведення та схрещування.

Сьогодні український ринок продукції козівництва набуває популярності й розвивається стрімкими темпами.

Але його розвиток залежить від розвитку економіки нашої країни. Держава бере активну участь у розвитку козівництва. У 2021 року кози були долучені до державних дотацій вперше за всю історію України. Люди, які утримують сімейне фермерське господарство, можуть отримати від держави 1000 грн. на козу.

Але сьогодні, на думку аграріїв, цих коштів не достатньо. В умовах війни збільшилися ціни на енергоносії, оренду землі та вирощування кормової бази.

Українське козівництво потребує комплексного державного стимулювання та роботи з громадами, і тоді можна розраховувати на вищий рівень розвитку галузі.

Висновки. Розвиток галузі козівництва в Україні є неминучим і перспективним, адже продукція козівництва – унікальна. Світова практика доводить – розводити кіз ефективно. Сьогодні виробники шукають нові рішення щодо ведення даної галузі. Для підвищення молочної продуктивності місцевих кіз потрібно: створити високопродуктивні стада племінних кіз і для цього необхідно використовувати лише високопродуктивні тварини перспективних порід; забезпечити господарства якісними кормами, обладнанням для утримання, штучного осіменіння та доїння тварин; надавати належне наукове забезпечення розвитку галузі; використовувати зарубіжний досвід ведення галузі козівництва.

Література

1. Державний комітет статистики України. Держкомстат. Ukrainestatistics. [Електроний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 02.11.2023).
2. Технологія виробництва продукції тваринництва : підручник / Бусенко О.Т., та ін.; за ред. О.Т. Бусенка. Київ : Вища освіта, 2014. 496 с.
3. Ткаченко О. В. Фичак В. М. Бізнес планування молочною козівництва. URL: http://korovam.com.ua/ua/news/biznes_planuvannya_molochnogo_kozivnictva (дата звернення 05.11.2023).
4. Українське козівництво: як стати №1 у Європі. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/hist-nomera/item/22971-ukrainske-kozivnytstvo-iaak-staty-1-u-uevropi.html> (дата звернення 14.11.2023).
5. Федорович Є. І., Салига Ю. Т., Федорович В. В., Мазур Н. П., Боднар П. В. Розвиток козівництва в Україні. Вісник аграрної науки. 2022. №2 (827). С. 42–49.
6. FAOSTAT. URL: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA> (дата звернення 16.11.2023).